

ACHTER DE SCHERMEN VAN DE LOKALE RECHERCHE

OVER KABOUTERS EN KEUKENMOORDEN

Tekst Stefan Debroux
Fotografie Lavinia Wouters

De wetgever heeft beslist dat de onderzoeken rond zware en georganiseerde criminaliteit voor zijn voor de federale gerechtelijke politie. Immers, vaak overstijgt dit soort criminaliteit de grenzen van een politiezone, zoals de stelende rondtrekkende dadergroepen, internationale drugs-traffic of mensenhandel, maar ook zware geweldsdelicten of witteboorden-criminaliteit. Wat blijft er dan over voor de lokale rechercheurs? Heel wat! Inforevue zette een stapje in de wereld van de lokale recherche van de politiezone LAN (Landen/Linter/Zoutleeuw).

Zeven dealers uit

LANDEN

De politie heeft twee bendes opgerold die in Landen
dealden en gebruikten. Ze

ZOUTLEEUW/LANDEN – De politiezone LAN is gesitueerd in het uiterst zuidoostelijke hoekje van Vlaams-Brabant en grenst zowel aan Limburg, Luik als Waals-Brabant. Geen groot- noch centrumsteden hier, wel landelijke gemeenten. Qua getalsterkte is het dus een kleine zone, met een politiekorps dat bestaat uit 55 operationele politiemensen en een tiental burgerpersoneelsleden. Zes rechercheurs en een beleidsofficier staan er in voor het lokale recherchewerk. Recherche is geen 'visuele' politie. Wie letterlijk 'meer blauw op straat' wilt zien, kijkt best uit naar wijk-

van het commissariaat om documenten en allerlei informatie te analyseren, naar verbanden te zoeken, verhoren af te nemen, enz." Informatiebeheer is ook een taak die de recherche binnenhoudt. Als spil van de gerechtelijke politionele informatie bekleedt de lokale recherche een sturende positie in de werking van de politiezone. "Wijkinspecteurs en de interventiepolitie verzamelen heel wat info, bijvoorbeeld naar aanleiding van verdachte omstandigheden, die mogelijk verder onderzoek vereist", vervolgt Danny Vanmarsenille. "De rechercheurs

Waslijsten pv's

Om te weten/meten met welk soort criminaliteit de lokale recherche zoal geconfronteerd wordt, kunnen de processen-verbaal (pv) een indicatie zijn. Enkele cijfers die boekdelen spreken... In 2008 heeft de lokale recherche van de politiezone LAN 88 aanvankelijke pv's opgesteld, waarvan 56 voor verdovende middelen, niet toevallig een prioriteit uit het zonaal veiligheidsplan. Maar dit is slechts het topje van de ijsberg. In 2008 hebben de rechercheurs 983 navolgende pv's op hun conto staan, waarvan een honderdtal voor zedenfeiten (van aanran-

“ Danny Vanmarsenille

Recherche is ook papierwerk: informatie analyseren, verbanden zoeken, ...

agenten of interventiepolitie. Immers, bij de recherche is burgerkledij de norm – bij acties zijn ze herkenbaar aan hun rode armband – en de rechercheurs besteden een groot deel van hun tijd aan ... kantoorwerk. Commissaris Danny Vanmarsenille, beleidsofficier van de recherche, verklaart nader: "Het meest zichtbare terreinwerk in een onderzoek zijn veelal de startfase (afstapping, sporenonderzoek) en het sluitstuk met een arrestatie of een inbeslagname. Daartussen spenderen de rechercheurs veel tijd en energie binnen de muren

analyseren die info en beslissen over de verdere verspreiding ervan en het gevolg dat deze of gene politiedienst eraan kan geven. In politiejargon heet dit dat zij alle 'recherche-informatieberichten' opstellen. Op zich lijkt dat simpel papierwerk, maar het is een winst situatie: de lokale recherche houdt zo overall een vinger aan de pols en voor de wijkinspecteurs of interventiepolitie werkt dit aanmoedigend omdat ze zien dat er iets gebeurt met de info die ze aanleveren zonder dat ze de administratieve last erbij hoeven te nemen."

ding van de eerbaarheid tot verkrachting van minderjarigen), 151 voor diefstallen (o.a. woninginbraken en autodiefstallen, al dan niet met geweld) en 300 voor verdovende middelen (van drugsgebruik tot dealen). Danny Vanmarsenille verduidelijkt: "Navolgende pv's zijn pv's op basis van onderzoeksdaden of opdrachten van de parketmagistraat. Neem bijvoorbeeld de diefstal van een autoradio. Daar wordt een aanvankelijke pv voor opgesteld. Na een getuigenverklaring of verhoor kan een dader geïdentificeerd worden die ook bekentenissen aflegt over andere ...

ZO PLAN, ZO RECHERCHE

Het zonaal veiligheidsplan bepaalt een aantal prioritairere criminaliteitsfenomenen die de lokale politie LAN moet aanpakken, onder meer diefstallen en verdovende middelen. "De organisatie van de lokale recherche is daarop geënt", verklaart beleidsofficier Danny Vanmarsenille. "Onze lokale recherche bestaat uit drie teams met elk een specialisatie: zeden/geweld; diefstal/economische-financiële criminaliteit; drugs. Maar het merendeel van onze capaciteit gaat dus naar diefstallen en drugs. Dat vereist een zekere flexibiliteit van de rechercheurs. Sowieso springt iedereen bij als een team een groot onderzoek voert."

De lokale recherche kan ook rekenen op de gespecialiseerde steun van een aantal partners, zoals de Federale gerechtelijke politie (FGP) van Leuven voor de informantwerking, het labo voor technische en wetenschappelijke politie, de computer crime unit (CCU), de hondensteun, het Centrum voor Forensische geneeskunde, e.a.

“ Patrick Soetaerts

Tuin- en keukenmoorden komen meestal op het bord van de lokale recherche terecht

...

feiten. Bovendien wijst hij zijn heler aan. Daarvoor wordt telkens pv opgesteld en zo krijg je een heel dossier. Idem voor een drugsfeit. We pakken iemand op voor het bezit van drugs. Die persoon klappt uit de biecht en praat zijn dealer aan de galg... zo gaat de bal aan het rollen en stapelen de pv's zich op."

Tuin- en keukenmoorden

Stoppen slaan door bij eenzaat die tuinierende buurman neerknalt... Jaloerse minnares steekt rivale neer... Dergelijke spraakmakende krantenkoppen in populaire media verwijzen naar de klassieke tuin- en keukenmoorden die iedereen (zijn bureu) zou kunnen overkomen. Dit soort misdrijven

waarbij de dader onmiddellijk bekend is, komt gebruikelijk op het bord van de lokale recherche terecht. In 2005 kreeg het onderzoeksteam van LAN zo'n zaak toevertrouwd door de Leuvense onderzoeksrechter. Een jongeman had zijn vriendin neergestoken – in de keuken met een keukenmes nota bene – maar claimde uitlokking en een ongeval. "We voelden meteen aan dat er iets niet pluis was en dat zijn verklaringen leugenachtig waren. We hebben toen alle registers opengetrokken om klaarheid te kunnen scheppen." Hoofdinspecteur Patrick Soetaerts, die de operationele leiding over de lokale recherche heeft, blik met een zekere voldoening terug op de apotheose in de rechtszaal. "De zaak kwam voor het Hof van Assisen in 2007. De beschuldiging luidde 'opzettelijke doodslag'. We waren ervan overtuigd dat het niet om een ongeval of uitlokking ging, maar we wilden ons onderzoek op een overtuigende manier voor de jury uiteenzetten. Eerder dan elkeen apart te gaan getuigen, hebben we er toen voor gekozen om alle informatie van a tot z te bundelen in een powerpointpresentatie. En het Hof heeft dat aanvaard! Die

presentatie was waterdicht en onweerlegbaar. Alles stond erin en de jury kon gewoon meelesen: over het sporenonderzoek en de hectische eerste 74 uren na het feit, over het traject dat de dader met het lichaam in zijn wagen had afgelegd, over het moraliteitsonderzoek¹... er was eigenlijk geen speld tussen te krijgen. Toen de verdediging van de verdachte toch nog vragen stelde, gaf de voorzitter van het Hof hem zelfs lik op stuk met het antwoord *Dat stond toch in de presentatie, heeft u niet opgelet?* Uit frustratie voor het dwarsbomen van zijn verdediging sneerde de advocaat in zijn pleidooi naar ons als 'die kabouters van de lokale politie die het onderzoek voerden'. (lacht) Maar achteraf is dat weer bijgelegd hoor!" Uiteindelijk veroordeelde de jury de dader tot 25 jaar voor opzettelijke doodslag met voorbedacht. ■

¹ Een moraliteitsonderzoek is een soort profiel-schets van de dader waarbij men verhoren afneemt en onderzoek voert naar zijn afstamming, verblijfplaats, schoolverleden, druggebruik, werk, financiële toestand, familiale relaties, gerechtelijke veroordelingen, enz.

DEALERNETWERK OPGEROLD

Begin 2009 heeft de lokale recherche van Landen/Linter/Zoutleeuw zeven dealers bij de kraag gevat en een plaatselijk drugsnetwerk uiteen doen spatten. "Drie maanden lang zijn de zes rechercheurs van het team quasi fulltime met dit onderzoek in de weer geweest", vertelt inspecteur Gerd Gijbels. "Het onderzoek startte met een taxichauffeur, een telefoonnummer en enkele tips van wijkinspecteurs maar deinde algauw uit. Het netwerk had vertakkingen in diverse sociale klassen, bij jong en oud en bij rijk en arm. Het was alle hens aan dek voor het omvangrijke telefonie-onderzoek – echt wel monnikenwerk – en de observaties. Aan de arrestatiegolf namen meer dan 50 politiemensen deel. Dit was puik teamwork. Het is ook fijn om weten dat de politiediensten in Luik, Leuven en Hasselt dankzij dit onderzoek een zaak hebben tegen enkele drugsleveranciers in hun regio."

Gerd Gijbels